

Ekstaoppgaver i STK1110 høsten 2007

Oppgave E1

Anta $X \sim \text{bin}(n, p)$, dvs. binomisk fordelt basert på n forsøk med suksessannsynlighet p . Anta at n er så stor at fordelingen til andelen $\hat{p} = X/n$ kan tilnærmes med en normalfordeling, dvs. fordelingen til

$$\frac{\hat{p} - p}{\sqrt{p(1-p)/n}} \quad (1)$$

er tilnærmet $N(0, 1)$. En kan vise at også fordelingen til

$$\frac{\hat{p} - p}{\sqrt{\hat{p}(1-\hat{p})/n}} \quad (2)$$

er tilnærmet $N(0, 1)$.

- (a) Bruk (2) til å vise at et tilnærmet $100(1 - \alpha)\%$ konfidensintervall for p har formen

$$\hat{p} \pm z_{1-\alpha/2} \sqrt{\hat{p}(1-\hat{p})/n} \quad (3)$$

der $z_{1-\alpha/2}$ er $1-\alpha/2$ kvantilen (fraktilen) til standard normalfordelingen.

- (b) En intervju-undersøkelse av 400 personer viser at 320 har lett tilgang til internett. Forklar når det er rimelig å betrakte dette som et binomisk forsøk. Beregn et 90% konfidensintervall for andelen p som har lett adgang til internett.
- (c) Hvor stor må n være for at lengden av konfidensintervallet (3) høyst skal være fem prosentenheter?
- (d) Vi kan få et konfidensintervall for p som er bedre enn (3) ved å ta utgangspunkt i tilnærmelsen (1) i stedet for tilnærmelsen (2). Bestem et slikt konfidensintervall. (*Vink:* Sannsynligheten er tilnærmet $1 - \alpha$ for at (1) skal ligge i intervallet $[-z_{1-\alpha/2}, z_{1+\alpha/2}]$. Det gir to andregrads ulikheter. Løs disse ulikhetene m.h.p. p .)

Oppgave E2

- (a) Lag et lite program i MATLAB der du simulerer realisasjoner av $X_1, X_2, \dots, X_{10}$, der X_i -ene er uavhengige og $N(5, 1)$ -fordelte. Bruke disse realisasjonene til å lage et 90% konfidensintervall for forventningen. (Når du lager konfidensintervallet, tenker du deg at både forventningen og variansen i normalfordelingen er ukjente.)
- (b) Gjenta punkt a 50 ganger. Finn andelen av de 50 intervallene som inneholder 5 (dvs. den sanne forventningen).
- (c) Forklar resultatet du fant. Antall intervaller som inneholder 5, er en tilfeldig variabel. Hva er fordelingen for denne?

Vink til punkt b: Kommandoen `y = normrnd(5, 1, [10, 50])` lager en 10×50 matrise med realisasjoner av uavhengige $N(5, 1)$ -fordelte variable. Hver kolonne i denne matrisa svarer altså til realisasjoner av 10 uavhengige $N(5, 1)$ -fordelt variable.